

Турчик Ірина Хосенівна —

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Коло наукових інтересів: порівняльна педагогіка у сфері фізичного виховання та спорту, теорія та методика фізичного виховання. Співавтор державних стандартів середньої освіти (фізична культура), діючої програми з фізичного виховання. Є автором понад 70 публікацій.

e-mail: tura28@ukr.net

УДК 37:796(73)

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ СПОРТОМ ДІТЕЙ НА ЇХНІ РОДИНИ У США

У роботі проаналізовано наукові праці вчених США щодо негативного впливу спортивних занять учня на його родину.

У результаті аналізу літературних джерел доведено, що батьківська прихильність до юнацького спорту є ключовим фактором занять молоді США спортом. Заохочуючи та створюючи можливості для їхньої тривалої участі, формуючи у дітей ціннісні орієнтації, що пов'язані з участю у спорті, батьки впливають на своїх дітей і сприяють їхній соціалізації. Встановлено, що у багатьох сім'ях США заняття спортом стали невід'ємною визначальною рисою, яка надає сім'ї почуття ідентичності. Хоча очевидно, що членство у спортивних секціях, клубах слугує ефективним інструментом об'єднання сім'ї та впливає більше позитивно, проте, на жаль, можливим є також негативний вплив. З'ясовано, що активні заняття спортом дітей, часто на рівні професійному, потребують значних часових та фінансових інвестицій з боку батьків і спричиняють погіршення фізичного та психічного здоров'я членів сім'ї, недотримання здорового способу життя, виникнення негараздів у сімейних стосунках між батьками, загострення почуття ревності й образи між братами/сестрами.

Ключові слова: шкільний спорт; США; сім'я; батьки; сестра; брат; вплив.

Постановка проблеми. Нині спорт, у тому числі дитячий, набуває у суспільстві настільки високої значимості, що є підстави вважати його одним з основних видів людської діяльності. Його досліджувала значна кількість фахівців (і вітчизняних, і зарубіжних). Науково обґрунтовували засоби, методи та організаційні форми спортивної підготовки дітей В. Волков, П. Матиланська, А. Маркосян, А. Новікова, Н. Озолін, В. Фарфель, В. Філін, Н. Фоміна та ін. спеціалісти. Гуманістичним аспектам розвитку дитячого спорту присвячені роботи фахівців країн СНД І. Биховської, В. Бальсевича, В. Видриної, М. Візітея, В. Гончарова, Е. Дюркгейма, В. Кірсанова, Л. Лубишевої, Л. Матвеева, Д. Сагалакова, В. Столярова та ін.; зарубіжних вчених С. Карюнен (S. Karvonen), А. Будрейкайте (A. Budreikaite), Д. Бурдзінска-Воловік (J. Burdzicka-Wołowik), Д. Сертійтіне (D. Sertvytienė) та ін., вітчизняних науковців О. Марченко, С. Закопайло, М. Булатової, О. Вацеби, С. Гуревич, О. Демінського, М. Ібрагімова, Т. Круцевич, В. Морозова, В. Платонова, М. Сайнчука, А. Цьося, Б. Шияна та інших.

Відзначаючи велике наукове та практичне значення розглянутих праць, доцільно зауважити, що практично відсутнім є наукове осмислення впливу дитячого спорту на членів сімей учасника спортивного руху в Україні. Для нас актуальним є вивчення зазначеної проблеми у США, де близько 75 % сімей мають щонайменше одну дитину, яка займається організованим спортом [4], а це майже 45 млн осіб віком від 6 до 18 років. Зазначимо, що більшість проаналізованих нами досліджень [1; 2; 3] стосуються позитивного впливу занять спортом на учасників та їхні сім'ї, проте як і будь-яке соціальне явище спорт здійснює і негативний вплив.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз наукових праць вчених США щодо впливу спортивних занять учня на його родину.

У ході дослідження використовувалися такі *методи*: теоретичного, ретроспективного аналізу, компаративістики та узагальнення даних науково-методичної літератури й офіційних документів.

Аналіз досліджень. Здійснений огляд літературних джерел свідчить, що у США сім'ю визначають домінуючим чинником впливу на молодь впродовж усього процесу її соціалізації [17], а ключовим фактором залучення молоді до занять спортом є батьківська прихильність до нього [6]. Заохочуючи дітей до занять спортом та надаючи їм можливість систематично займатися ним, створюючи умови для навчання цінностей і норм, які засвоюють діти у процесі занять, батьки впливають на своїх дітей і сприяють їхній соціалізації [15]. Окрім того, Дж. Фрейзер-Томас, Л. Страчан, і С. Джеффри-Тосоні (J. Fraser-Thomas; L. Strachan; S. Jeffery-Tosoni) [18] встановили, що батьки також впливають на результативність та отримання задоволення від занять дітьми.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить проведений нами аналіз досліджень у США, батьки часто розглядають участь дітей у спорті життєво важливою частиною процесу їхньої соціалізації [10], надаючи матеріальну та фінансову підтримку для задоволення потреб, які виникають у дітей під час занять. Зазначені витрати (членські внески за відвідування спортивних секцій, придбання спортивного інвентарю та форми, транспортні витрати, перебування у приватних таборах), як виявили Л. Віерсма, А. Фіфер, Т. Маккензі та ін. (L. Wiersma, A. Fifer, T. McKenzie) [20], часто негативно впливають на їхні особисті, сімейні та соціальні сторони життя [7].

Батьки відчувають себе зобов'язаними, стверджують К. Колінз, А. Наттів та ін. (C. Collins, A. Nattiv), фінансово інвестувати у заняття спортом своєї дитини і вважають, що, припинивши зазначену підтримку, позбавлять дитину мрії [11; 24].

Дослідження, проведене у Канаді, засвідчило, що батьки віддають пріоритет витратанню грошей на заняття своїх дітей спортом, а не на їх навчання у коледжі чи університеті та навіть спрямовують на ці цілі частину пенсійних заощаджень [26]. Незважаючи на те, що ці дані були зібрані у Канаді, можна з великою ймовірністю припустити, що ситуація аналогічна і в США.

Окремо варто зазначити, що в останні роки заняття спортом для дітей стали дорожчими [9]. Наприклад, батьки юних хокеїстів-аматорів змушені витратити на їхні заняття в середньому \$ 1 500 на рік, а батьки ж хокеїстів-професіоналів (тих, які належать до певного клубу) – від \$ 8 000 до \$ 15 000, оскільки лише екіпіровка коштує понад \$ 1 200, і це не враховуючи реєстраційних зборів і клубних членських внесків, які також є обов'язковими. Схожі витрати спостерігаються і в інших видах спорту [26]. Зазначимо, що з підвищенням рівня майстерності дитини зростають і фінансові витрати батьків, а це, зі свого боку, вимагає від них більше працювати і, ймовірно, менше часу присвячувати іншим членам сім'ї. Наслідком цього, як стверджують такі вчені, як К. Колінз, А. Наттів, Д. Трусселл (C. Collins, A. Nattiv, D. Trussell) є стрес у батьків [11; 24; 29].

Окрім фінансових затрат, члени сім'ї спортсмена часто змушені витратити власний час на: поїздки на змагання, присутність на тренуваннях, волонтерську діяльність і збір коштів [20]. І цей час, за даними таких науковців, як Д. Трусселл та С. Шава (D. Trussell, S. Shaw), становить 20 год. щотижнево [28], що, на думку К. Харвуд, К. Найт (C. Harwood, C. Knight), часто створює проблеми на роботі та конфлікти у сім'ї [19]. Адже у більшості занять спортом однієї дитини диктує графік життя усій родині. Свята (відпустки, відпочинок, вихідні дні) часто скасовують або плануються винятково з врахуванням змагань і тренувань [21; 29]. У дослідженні, проведеним Т. Кейм

(Т. Кай) [21], встановлено, що участь дитини у спорті може стати настільки важливою для батьків, що вони обирають місце праці з врахуванням спортивного графіка своєї дитини, що підтверджено у роботах Д. Трусселла та Т. Аренделла (D. Trussell, T. Arendell) [5, с. 28].

Заняття дитини спортом, як стверджують Дж. Коаклей, М. Ньюхаус-Байлей, Т. Дорсч (J. Coakley, M. Newhouse-Bailey, T. Dorsch), особливо професійним, може спричинити розширення батьківських обов'язків, що впливає на їхнє емоційне благополуччя [10; 21]. Так, проведені дослідження підтверджують, що через фінансові та часові затрати батьки юних спортсменів перебувають у стресовому стані [17]. У дослідженні, проведеному Т. Дорсчем та ін. (Т. Dorsch) [17], батьки описують негативні емоційні переживання, які вони відчули через спортивний досвід своєї дитини, у тому числі, гнів і розчарування, почуття провини (пов'язані з почуттям відсутності контролю або з пропуском участі у спортивних заняттях своїх дітей) і обурення стосовно себе і ситуацій, які виникають під час занять спортом. Батьки також психічно та фізично виснажуються і, як результат, часто відчувають полегшення під час будь-якої перерви у спортивному сезоні [17]. Однак батьки, як зазначено у цьому ж дослідженні, отримують також багато позитивних вражень, проте це не є метою пропонованої роботи.

Особливо складна емоційна ситуація, вважають вчені Дж. Фрасер-Томас та ін. (J. Fraser-Thomas), спостерігається у сім'ях, де є декілька дітей-спортсменів [18].

Так, у проведених американськими вченими дослідженнях встановлено, що членство у спортивних секціях чи участь у позакласних спортивних заходах (змаганнях) більше ніж однієї дитини спонукає батьків розділити свою увагу [21] між ними. Це зменшує кількість часу, який сім'ї проводять разом як єдине ціле. Такі сім'ї відчувають себе безсилимими змінити ситуацію, стають залежними від спортивних занять своїх дітей, оскільки часто-густо спочатку самі їх ініціювали і, зрештою, спорт став способом життя їхніх сімей [21].

Водночас Дж. Фразер-Томас, М. Ньюхаус-Байлей та інші встановили (J. Fraser-Thomas, M. Newhouse-Bailey), що діти, які не займаються спортом, потерпають від недостатньої уваги з боку батьків і не мають такої ж фінансової підтримки, як їхні брати чи сестри-спортсмени [18]. Батьки відчувають провини за це, що, зрештою, також часто призводить до стресу [18].

Як правило, у США обоє батьків беруть участь у спортивному вдосконаленні дитини, проте їхня роль є різною. Зрозуміло, що основна роль відводиться батькові, який частіше підтримує дітей і заохочує їх до занять спортом. Окремі батьки надають перевагу фінансовій підтримці [18], а інші – виконують більше консультативну роль, виступаючи учителями, тренерами, менеджерами, агентами, наставниками і захисниками своїх дітей-спортсменів [29].

Окрім того, було підтверджено, що батьки використовували факт участі у спорті як можливість якісно провести час зі своїми дітьми. Однак з цим пов'язані й деякі негативні аспекти. Вченими К. Мазером та Д. Андерсоном (C. Mazer; D. Anderson) було відзначено, що тати намагаються розділити роль батька і функції тренера, особливо коли тренують власну дитину, обґрунтовуючи це значною кількістю часу, який вони проводять спільно, займаючись спортом. Однак, як зауважив С. Маккан (S. McCann) [23], батько-тренер може стати джерелом скарг (суб'єктивних), позаяк його іноді обмежені знання у галузі спорту не дають змоги ефективно проводити тренування. А це, зі свого боку, призводить до створення стресових ситуацій і до зниження задоволення від тренерської практики, внаслідок чого багато батьків-тренерів залишають волонтерську діяльність.

Дослідження, проведені М. Вейсом і С. Фретвелом (M. Weiss, S. Fretwell) [30], виявили, що батьки-тренери, які намагаються розмежувати відносини типу «тато – дитина» від «тренер – спортсмен», часто необ'єктивно ставляться до своєї дитини, що проявляється у певному фаворитизмі, або навпаки – менше хвалять власну дитину і частіше залишають її на лаві запасних гравців (в ігрових видах спорту), ніж інших членів команди, що, зі свого боку, може стати причиною конфлікту між батьком і дитиною [23].

Цікавою є роль матері в американських сім'ях, де діти займаються спортом. У сучасному суспільстві багато матерів працює на повну ставку, а також мають значний (неоплачуваний) обсяг обов'язків у домі. Встановлено, що у США чоловіки витрачають на 53 хв. у день більше часу

на оплачувану роботу порівняно з жінками, водночас жінки виконують на 1 год 13 хв більше неоплачуваної роботи (домашні побутові обов'язки) [27]. Виявлено також, що жінки удвічі більше часу витрачають на догляд за дітьми [27]. Окрім того, часто мами беруть на себе роль керівника (менеджера) команди і водія. Отже, до її обов'язків належить забезпечення транспортом, приготування їжі, узгодження графіків змагань, прання форми і виконання ролі громадських директорів команд [5; 10; 18]. Окрім того, жінки планують і координують діяльність своєї сім'ї.

Так, К. Мазер та Д. Андерсон (С. Mazer, D. Anderson) у своїй праці стверджують, що, на думку матерів, вони здатні краще за чоловіків проявляти турботу та підтримувати своїх дітей під час занять спортом. Оскільки складно водночас задовольнити власні потреби і потреби дітей, то часто матері відчувають почуття напруженості та провини [цит. за 19]. В останні роки в США спостерігається тенденція жертвування матерями власною кар'єрою чи обмеження соціального (громадського) життя з метою реалізації потреб дітей, які займаються спортом [10]. Хорошою мамою в американському суспільстві вважається та, яка сприяє участі дитини у спорті [10].

Зважаючи на обсяги часу та зусилля, які батьки приділяють своїй дитині-спортсмену, не дивно, що потерпає здоровий спосіб життя самих батьків. Це підтверджено дослідженнями К. ГрундтнераКоха (С. GrundtnerKoch.) [19], Д. Трусселла (D. Trussell) [29] та низкою інших вчених.

Також було проведено дослідження окремо серед мам, які працюють, і виявлено, що участь дітей у спорті створює для них дефіцит часу, а це перешкоджає їхній участі у власному спортивному вдосконаленні.

На жаль, активні заняття дітей спортом, як вважають американські вчені, призводять до нехтування традиційними у США сімейними обідами [21; 28; 29]. Так, наприклад, Д. Трусселлем та С. Шовом (D. Trussell; S. Shaw) встановлено, що під час юнацьких спортивних сезонів обіди часто проходять нашвидкуруч, і як свідчать дослідження А. Чіркопа та ін. (A. Chircop), часто сім'ї їдять рідше, змушені частіше споживати фаст-фуд, що, зрозуміло, негативно позначається на їхньому здоров'ї [цит. за 19].

Американськими вченими виявлений і негативний вплив занять спортом на подружнє життя деяких пар [17; 29], позаяк батьки часто змушені жертвувати особистим і громадським часом, ставлячи інтереси дітей вище за власні. Особливо яскраво це проявляється у сім'ях, в яких діти займаються спортом професійно. У дослідженнях, проведених П. Лаллі та Г. Кером (P. Lally, G. Kerr), констатовано, що тільки після того, як дитина залишила спорт, батьки починають відновлювати подружні відносини [22].

Ще одним важливим фактором соціалізації дитини, окрім батьків, є її брати та сестри. Цікавими є дослідження впливу порядку народження та статі дітей щодо участі у спорті, а також отримані психосоціальні результати. Виявлено, що молодші брати та сестри частіше займаються небезпечними видами спорту (екстремальними), а взірцем для наслідування є старші брати та сестри, у тому числі під час занять спортом [13].

На думку американського вченого Дж. Коте, (J. Côté), у дітей, які не є спортсменами, може виникати почуття образи й ревнощів через нерівномірний розподіл ресурсів (часу і грошей) у родині [13]. Т. Кей (T. Kay) зазначає, що батьки, усвідомлюючи потенційний вплив занять однієї дитини на інших, докладають зусилля щодо уніфікованого розподілу ресурсів, але часто ситуація не змінюється [21], а коли сім'я інвестує переважно у спорт однієї дитини, це створює «нерівномірний розподіл ресурсів усередині родини, часто породжує почуття напруженості у відносинах з рідним братом/сестрою» [13].

Окрім того, у результаті досліджень було підтверджено, що в ситуації, коли до дитини у родині ставляться як до майбутньої зірки спорту, відносини між нею і її рідними братами/сестрами можуть стати напруженими [29]. Особливо складними ці стосунки були у сім'ях, де молодший брат/сестра досягали більшого успіху. До речі, діти часто покидали заняття спортом через порівняння своїх результатів з більш успішним братом чи сестрою [8].

Отже, заняття спортом дитини може вплинути на братів і сестер як позитивно, так і негативно.

Основною метою занять спортом, як стверджують С. Даніш та ін. (S. J. Danish), має бути отримання задоволення, поліпшення фізичних та психічних якостей дітей [15].

Проте, на жаль, у США є спортивні організації, які керуються гаслом «перемога будь-якою ціною», і основою їх діяльності є високий спортивний результат дитини. Тому в останні роки на противагу таким організаціям створено програму «Поважай спорт», у якій зроблено спробу навчити батьків формувати розумні очікування від занять спортом своїх дітей [25]. Також завданням програми є заохочення осіб бути активними впродовж життя, акцентується увага на заняттях, які приносять задоволення, набуття спортивних вмінь та навичок, виховання спортивного духу і відчуття безпеки. Рекомендується, щоб участь у зазначеній освітній програмі стала обов'язковою умовою для усіх батьків і тренерів, що залучені до дитячо-юнацького спорту, до початку спортивного сезону у Північній Америці.

Широкої популярності у США набули розроблені вченими рекомендації для тренерів щодо того, як позитивно впливати на молодь під час занять спортом.

Так, зокрема М. Камір та ін. (M. Camigé та ін.) наголошують, що насамперед потрібно [8]:

1. Ретельно розробити філософію тренування.

2. Розвивати конструктивні відносини з дітьми-спортсменами.

3. Постійно проводити виховні бесіди зі спортсменами і формувати у них життєві навички.

4. Навчати спортсменів вмінню передачі життєвих навичок тим, хто не займається спортом.

Дж. Коте, Л. Страчан, і Дж. Фрейзер-Томас (J. Côte, L. Strachan, J. Fraser-Thomas) вважають, що [14]:

1) участь у спорті повинна обов'язково передбачати взаємодію між молоддю і дорослими (проксимальні процеси);

2) молодь повинна мати можливість вибрати вид спорту чи продовжувати заняття на основі проксимальних процесів;

3) необхідним є постійне оцінювання юних спортсменів як тренерами, так і батьками;

4) важливим є дотримання правил, розроблених Національною дослідницькою радою (National Research Council) та Інститутом медицини (Institute of Medicine), спрямованих на формування життєвих навичок, а саме:

- безпека і зміцнення здоров'я об'єкта;
- чіткі, послідовні правила й очікування результатів;
- теплі взаємини і підтримка;
- можливості для конструктивної участі;
- функціонування позитивних соціальних норм;
- підтримка ефективності й автономності;
- сприятливі можливості для набування навичок;
- координація між сім'єю, школою та суспільством;

5) юнацькі спортивні програми повинні бути розроблені та запроваджені з урахуванням необхідності підтримки здоров'я молоді впродовж життя;

6) тренери та батьки відіграють вирішальну роль у дитячо-юнацькому спорті, тому необхідно є їхня відповідна підготовка, яка включатиме обов'язкове дотримання рекомендацій щодо позитивного розвитку молоді.

Американські вчені звертають увагу на те, що у багатьох батьків пріоритетним завданням у сфері занять дітей спортом є досягнення ними високих результатів (професійний спорт), а не отримання задоволення, розвитку життєвих та фізичних навичок, що є важливими для довгого та якісного життя. Тому Л. Вієрсма, В. Хоефер та ін. (L. Wiersma та W. Hoefler) переконують, що батьки повинні обирати ті види спорту, де суперництво менш виражене, особливо у молодшому шкільному віці. Також обов'язковою умовою є їхня поінформованість про часові та фінансові затрати. Батьки повинні розуміти, що активні заняття спортом можуть бути фізично й емоційно

складними для них, спричиняти стрес і напружену ситуацію в сім'ї [20; 31].

Рекомендується, щоб батьки були чесними перед собою в оцінці спортивних здібностей своєї дитини і фінансових інвестицій, яких вона вимагає. Важливо знайти баланс у своєму житті, рівномірно розподіляючи час між усіма членами сім'ї, дбати про благополуччя інших дітей, розподіляючи порівну фінансові ресурси між ними, незалежно від їхньої участі чи рівня спортивних досягнень. Для розуміння та усвідомлення зазначеного вище у США для батьків проводяться спеціальні тренінги та семінари.

Висновки. У результаті аналізу літературних джерел з'ясовано, що батьківська прихильність до юнацького спорту є ключовим фактором занять молоді США спортом. Заохочуючи та створюючи можливості для їхньої тривалої участі, формуючи у дітей ціннісні орієнтації, що пов'язані з участю у спорті, батьки впливають на своїх дітей і сприяють їхній соціалізації. Встановлено, що у багатьох сім'ях США заняття спортом стали невід'ємною визначальною рисою, яка надає сім'ї почуття ідентичності. Хоча очевидно, що членство у спортивних секціях, клубах слугує ефективним інструментом об'єднання сім'ї та впливає більше позитивно, проте, на жаль, можливим є також негативний вплив. Зокрема, активні заняття спортом дітей, часто на рівні професійного, потребують значних часових та фінансових інвестицій з боку батьків, спричиняють погіршення фізичного та психічного здоров'я членів сім'ї, недотримання здорового способу життя, виникнення негараздів у сімейних стосунках між батьками, загострення почуття ревності й образи між братами/сестрами тощо. Важливо, як стверджують американські фахівці, перед тим, як записати дітей до спортивної секції, проінформувати батьків як про переваги, так і небезпеки, пов'язані із заняттями спортом. Встановлено, що у США в останні роки набули популярності спеціальні програми та розроблені вченими рекомендації для тренерів і батьків щодо того, як позитивно впливати на молодь під час занять спортом.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей організації шкільного спорту у США та виявленні позитивних рис, що можуть бути впроваджені до навчального процесу шкіл України.

Використані джерела

1. Турчик І. Шкільний спорт у США як засіб формування загальнонародської цінності – освіти / І. Турчик // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол. : М. С. Солопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – Вип. 9. – 474 с.
2. Турчик І. Теоретичні основи формування ціннісних орієнтацій учня засобами шкільного спорту за кордоном / І. Турчик // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 6. – С. 71–75.
3. Турчик І. Шкільний спорт у середніх та старших школах США (масштаби та чинники залучення) / І. Турчик // Порівняльно-педагогічні студії. – 2014. – № 2–3 (20–21). – С. 53–58.
4. Adirim, T. A.; Cheng, T. L. Overview of injuries in the young athlete. *Sport. Med.* 2003, 33, 75–81.
5. Arendell, T. The new care work of middle class mothers: Managing childrearing, employment and time. In *Minding the Time in Family Experience and Issues*; Elsevier: Amsterdam, The Netherlands, 2001; pp. 163–204.
6. Barnett, L. A. Predicting youth participation in extracurricular recreational activities: Relationships with individual, parent, and family characteristics. *J. Park Recreat. Adm.* 2008, 26, 28–60.
7. Baxter-Jones, A.; Maffulli, N. Parental influence on sport participation in elite young athletes. *J. Sport. Med. Phys. Fit.* 2003, 43, 250–255.
8. Camiré, M.; Fornieris, T.; Trudel, P.; Bernard, D. Strategies for helping coaches facilitate positive youth development through sport. *J. Sport Psychol. Act.* 2011, 2, 92–99.
9. Campbell, K.; Parcels, J. *Selling the Dream*; Penguin Group Canada: Toronto, ON, Canada, 2013.
10. Coakley, J. The good father: Parental expectations and youth sports. *Leis. Stud.* 2006, 25, 153–163.
11. Collins, C. L.; Micheli, L. J.; Yard, E. E.; Comstock, R. D. Injuries sustained by high school rugby players in the united states, 2005–2006. *Arch. Pediatr. Adolesc. Med.* 2008, 162, 49–54.

12. Corliss, N., Fortier, M., Post C. Chima, K. Understanding How Organized Youth Sport May Be Harming Individual Players within the Family Unit: A Literature Review *International Journal of Environmental Research and Public Health*.
13. Côté, J. The influence of the family in the development of talent in sport. *Sport Psychol.* 1999, 13, 395–417.
14. Côte, J.; Strachan, L.; Fraser-Thomas, J. Participation, personal development, and performance through sport. In *Positive Youth Development Through Sport*; Holt, N.L., Ed.; Routledge: London, UK; 2008; pp. 34–45.
15. Danish, S. J.; Forneris, T.; Hodge, K.; Heke, I. Enhancing youth development through sport. *World Leis. J.* 2004, 46, 38–49.
16. Dixon, M. A.; Warner, S.; Bruening, J. More than just letting them play: Parental influence on women's lifetime sport involvement. *Soc. Sport J.* 2008, 25, 538–559.
17. Dorsch, T. E.; Smith, A. L.; McDonough, M. H. Parents' perceptions of child-to-parent socialization in organized youth sport. *J. Sport Exercise Psychol.* 2009, 31, 444–468.
18. Fraser-Thomas, J.; Strachan, L.; Jeffery-Tosoni, S. Family influence on children's involvement in sport. In *Conditions of Children's Talent Development in Sport; Fitness Information Technology: Morgantown, MV, USA, 2013*; pp. 179–196.
19. Grundtner Koch, C.E. *The Adult Dramaturgy of Youth Hockey: The Myths and Rituals of the "Hockey Family"*. Ph.D. Thesis, Department of Leadership, University of St. Thomas, St. Paul, MN, USA, 2012.
20. Hoefler, W. R.; McKenzie, T. L.; Sallis, J. F.; Marshall, S. J.; Conway, T. L. Parental provision of transportation for adolescent physical activity. *Amer. J. Prev. Med.* 2001, 21, 48–51. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2014, 11 10265.
21. Kay, T. Sporting excellence: A family affair? *Eur. Phys. Educ. Rev.* 2000, 6, 151–169.
22. Lally, P.; Kerr, G. The effects of athlete retirement on parents. *J. Appl. Sport Psychol.* 2008, 20, 42–56.
23. McCann, S. "Three years tops" how long can you effectively coach an athlete? *Olymp. Coach* 2005, 1, 17–20.
24. Nattiv, A.; Loucks, A. B.; Manore, M. M.; Sanborn, C. F.; Sundgot-Borgen, J.; Warren, M.P. The american college of sports medicine (ACSM) position stand. The female athlete triad. *Med. Sci. Sport. Exercise* 2007, 39, 1867–1882.
25. Respect in Sport. Available online: <http://respectinsport.com/>
26. School and Sports. How Much do Parents "Really" Spend on Youth Sports? Available online: <http://schooloversports.wordpress.com/2012/07/17/how-much-do-parents-really-spend-on-youthsports/>
27. Statistics Canada. *General Social Survey–2010: Overview of the Time Use of Canadians*; Minister of Industry: Ottawa, Canada, 2011. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2014, 11 10267
28. Trussell, D. E.; Shaw, S.M. "Daddy's gone and he'll be back in October": Farm women's experiences of family leisure. *J. Leis. Res.* 2007, 39, 366–387.
29. Trussell, D.E. *Organized Youth Sport, Parenthood Ideologies and Gender Relations: Parents' and Children's Experiences and the Construction of "Team Family"*; University of Waterloo: Waterloo, ON, Canada, 2009.
30. Weiss, M. R.; Fretwell, S. D. The parent-coach/child-athlete relationship in youth sport: Cordial, contentious, or conundrum? *Res. Quart. Exercise Sport* 2005, 76, 286–305.
31. Wiersma, L. D.; Fifer, A. M. The schedule has been tough but we think it's worth it: The joys, challenges, and recommendations of youth sport parents. *J. Leis. Res.* 2008, 40, 505–530.

References

1. Turchyk I. Shkilnyi sport u SSHa yak zasib formuvannya zahalnoiudskoi tsinnosti – osvity / I. Turchyk // *Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiiienka. Fizyчне vykhovannya, sport i zdorovia liudyny* / [redkol. : M. S. Solopchuk (vidp. red.) ta in.]. – Kamianets-Podilskiy : Kamianets-Podilskiy natsionalnyi universytet imeni Ivana Ohiiienka, 2016. – Vyp. 9. – 474 s.
2. Turchyk I. Teoretychni osnovy formuvannya tsinnisnykh oriantatsii uchnia zasobamy shkilnoho sportu za kordonom / I. Turchyk // *Pedahohika, psykholohiia i medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu*. – 2014. – N 6. – S. 71–75.
3. Turchyk I. Shkilnyi sport u serednikh ta starshykh shkolakh SSHa (mashtaby ta chynnyky zaluchennia) / I. Turchyk // *Porivnialno-pedahohichni studii*. – 2014. – N 2–3 (20–21). – S. 53–58.
4. Adirim, T. A.; Cheng, T. L. Overview of injuries in the young athlete. *Sport. Med.* 2003, 33, 75–81.
5. Arendell, T. The new care work of middle class mothers: Managing childrearing, employment and time. In *Minding the Time in Family Experience and Issues*; Elsevier: Amsterdam, The Netherlands,

- 2001; pp. 163–204.
6. Barnett, L. A. Predicting youth participation in extracurricular recreational activities: Relationships with individual, parent, and family characteristics. *J. Park Recreat. Adm.* 2008, 26, 28–60.
 7. Baxter-Jones, A.; Maffulli, N. Parental influence on sport participation in elite young athletes. *J. Sport. Med. Phys. Fit.* 2003, 43, 250–255.
 8. Camiré, M.; Forneris, T.; Trudel, P.; Bernard, D. Strategies for helping coaches facilitate positive youth development through sport. *J. Sport Psychol. Act.* 2011, 2, 92–99.
 9. Campbell, K.; Parcels, J. *Selling the Dream*; Penguin Group Canada: Toronto, ON, Canada, 2013.
 10. Coakley, J. The good father: Parental expectations and youth sports. *Leis. Stud.* 2006, 25, 153–163.
 11. Collins, C. L.; Micheli, L. J.; Yard, E. E.; Comstock, R. D. Injuries sustained by high school rugby players in the united states, 2005–2006. *Arch. Pediatr. Adolesc. Med.* 2008, 162, 49–54.
 12. Corliss, N., Fortier, M., Post C. Chima, K. Understanding How Organized Youth Sport May Be Harming Individual Players within the Family Unit: A Literature Review *International Journal of Environmental Research and Public Health*.
 13. Côté, J. The influence of the family in the development of talent in sport. *Sport Psychol.* 1999, 13, 395–417.
 14. Côte, J.; Strachan, L.; Fraser-Thomas, J. Participation, personal development, and performance through sport. In *Positive Youth Development Through Sport*; Holt, N.L., Ed.; Routledge: London, UK; 2008; pp. 34–45.
 15. Danish, S. J.; Forneris, T.; Hodge, K.; Heke, I. Enhancing youth development through sport. *World Leis. J.* 2004, 46, 38–49.
 16. Dixon, M. A.; Warner, S.; Bruening, J. More than just letting them play: Parental influence on women's lifetime sport involvement. *Soc. Sport J.* 2008, 25, 538–559.
 17. Dorsch, T. E.; Smith, A. L.; McDonough, M. H. Parents' perceptions of child-to-parent socialization in organized youth sport. *J. Sport Exercise Psychol.* 2009, 31, 444–468.
 18. Fraser-Thomas, J.; Strachan, L.; Jeffery-Tosoni, S. Family influence on children's involvement in sport. In *Conditions of Children's Talent Development in Sport*; Fitness Information Technology: Morgantown, MV, USA, 2013; pp. 179–196.
 19. Grundtner Koch, C.E. *The Adult Dramaturgy of Youth Hockey: The Myths and Rituals of the "Hockey Family"*. Ph.D. Thesis, Department of Leadership, University of St. Thomas, St. Paul, MN, USA, 2012.
 20. Hoefler, W. R.; McKenzie, T. L.; Sallis, J. F.; Marshall, S. J.; Conway, T. L. Parental provision of transportation for adolescent physical activity. *Amer. J. Prev. Med.* 2001, 21, 48–51. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2014, 11 10265.
 21. Kay, T. Sporting excellence: A family affair? *Eur. Phys. Educ. Rev.* 2000, 6, 151–169.
 22. Lally, P.; Kerr, G. The effects of athlete retirement on parents. *J. Appl. Sport Psychol.* 2008, 20, 42–56.
 23. McCann, S. "Three years tops" how long can you effectively coach an athlete? *Olymp. Coach* 2005, 1, 17–20.
 24. Nattiv, A.; Loucks, A. B.; Manore, M. M.; Sanborn, C. F.; Sundgot-Borgen, J.; Warren, M.P. The american college of sports medicine (ACSM) position stand. The female athlete triad. *Med. Sci. Sport. Exercise* 2007, 39, 1867–1882.
 25. Respect in Sport. Available online: <http://respectinsport.com/>
 26. School and Sports. How Much do Parents "Really" Spend on Youth Sports? Available online: <http://schooloversports.wordpress.com/2012/07/17/how-much-do-parents-really-spend-on-youthsports/>
 27. Statistics Canada. *General Social Survey–2010: Overview of the Time Use of Canadians*; Minister of Industry: Ottawa, Canada, 2011. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2014, 11 10267.
 28. Trussell, D. E.; Shaw, S.M. "Daddy's gone and he'll be back in october": Farm women's experiences of family leisure. *J. Leis. Res.* 2007, 39, 366–387.
 29. Trussell, D.E. *Organized Youth Sport, Parenthood Ideologies and Gender Relations: Parents' and Children's Experiences and the Construction of "Team Family"*; University of Waterloo: Waterloo, ON, Canada, 2009.
 30. Weiss, M. R.; Fretwell, S. D. The parent-coach/child-athlete relationship in youth sport: Cordial, contentious, or conundrum? *Res. Quart. Exercise Sport* 2005, 76, 286–305.
 31. Wiersma, L. D.; Fifer, A. M. The schedule has been tough but we think it's worth it: The joys, challenges, and recommendations of youth sport parents. *J. Leis. Res.* 2008, 40, 505–530.

Турчик И. Х., кандидат наук по физическому воспитанию и спорту, доцент, доцент кафедры теории и методики физического воспитания Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франка

ВЛИЯНИЕ ЗАНЯТИЙ СПОРТОМ ДЕТЕЙ НА ИХ СЕМЬИ В США

В работе проанализированы научные труды ученых США относительно негативного влияния спортивных занятий ученика на его семью.

В результате анализа литературных источников доказано, что родительская благосклонность к юношескому спорту является ключевым фактором занятий молодежи США спортом. Хотя очевидно, что членство в спортивных секциях, клубах служит эффективным инструментом объединения семьи и влияет больше положительно, однако, к сожалению, возможно также негативное влияние. Установлено, что активные занятия спортом детей, часто на профессиональном уровне, требуют значительных временных и финансовых инвестиции со стороны родителей, вызывают ухудшение физического и психического здоровья членов семьи, несоблюдение здорового образа жизни, возникновение проблем в семейных отношениях между родителями, обострение чувства ревности и обиды между братьями/сестрами.

Ключевые слова: школьный спорт; США; семья; родители; сестра; брат; влияние.

Turchyk I., Candidate of Science of Physical Education and Sport (Ph.D.), Docent, Associate Professor at the Department of the theory and methodology of physical education of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University

THE INFLUENCE OF CHILDREN'S SPORTS ACTIVITIES ON THEIR FAMILIES IN THE UNITED STATES

Children's sports have become so high significance in society that there are reasons to consider it one of the main types of human activity. However, there is practically no scientific reflection on the influence of children's sports on the members of the families of the participant of the sports movement in Ukraine. It is very important for us to study this problem in the USA, where about 75% of families have at least one child engaged in organized sports.

The purpose of the work is to analyze the scientific works of US scientists about the negative impact of sports activities of students on their families.

In the course of the study the following methods were used: theoretical, retrospective analysis, comparison and generalization of data of scientific-methodical literature and official documents.

As a result of the analysis of literary sources it has been proven that paternal adherence to youth sports is a key factor in engaging young people in the United States in sport. By encouraging and creating opportunities for their continued participation, developing parents' value orientations related to participation in sports, parents influence their children and promote their socialization. It has been found that in many US families sports have become an inalienable feature that gives families a sense of identity. Although it is obvious that membership in sports clubs and sections is an effective tool for family reunification and affects mostly positively, however, unfortunately, it can also have a negative impact. It has been found that children's active sports activities, often at the professional level, require significant time and financial investments by parents, which cause a deterioration in the physical and mental health of family members, non-compliance with a healthy lifestyle, the emergence of inconsistencies in family relations between parents, aggravated feelings of jealousy and offense between brothers/sisters, etc.

Keywords: school sport; USA; family; brothers; sisters; influence.